

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Rahastanud
Euroopa Liit

Aiandus riigi arengupildis – poliitika, prioriteedid ja perspektiivid

Kristel Maidre

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Aiandusfoorum 2026

27. august 2026

Aiandussektor 2026

Pindalatoetuse taotlejad:

- Köögiviljakasvatajad 1273
- Maasikakasvatajad 331
- Puuvilja- ja marjakasvatajad 850
- Kartulikasvatajad 1846

KOKKU 3313 taotlejat

2026 taotletud pind:

- Köögivili 4377 ha
- Maasikad 484 ha
- Puuvili ja marjad 3147
- Kartul 2896 ha
- Katmikköögivili 83 ha

KOKKU 10 903 ha,

Keskmine kasvupind ühel taotlejal 3,29 ha

Kasvataja keskmine ha arv pindalatoetuste taotlusel:

- Köögivili 3,44 ha
- Maasikad 1,46 ha
- Puuvili ja marjad 2,71 ha
- Kartul 1,57 ha

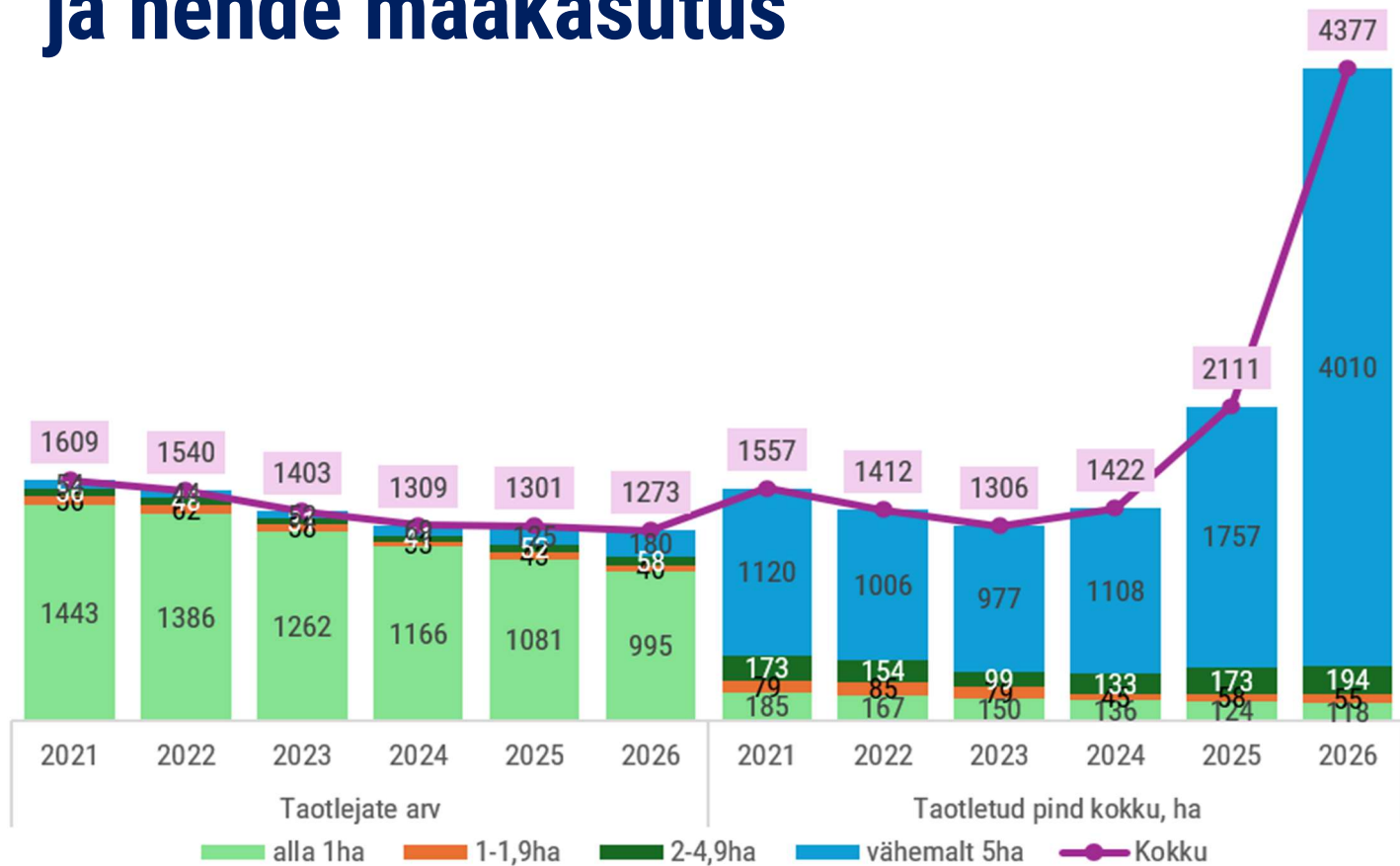
Katmikala

- Köögivili 17 ha
- Kurk 4 ha
- Tomat 4 ha
- Muu köögivili 9 ha
- Lilled ja ehistaimed ..

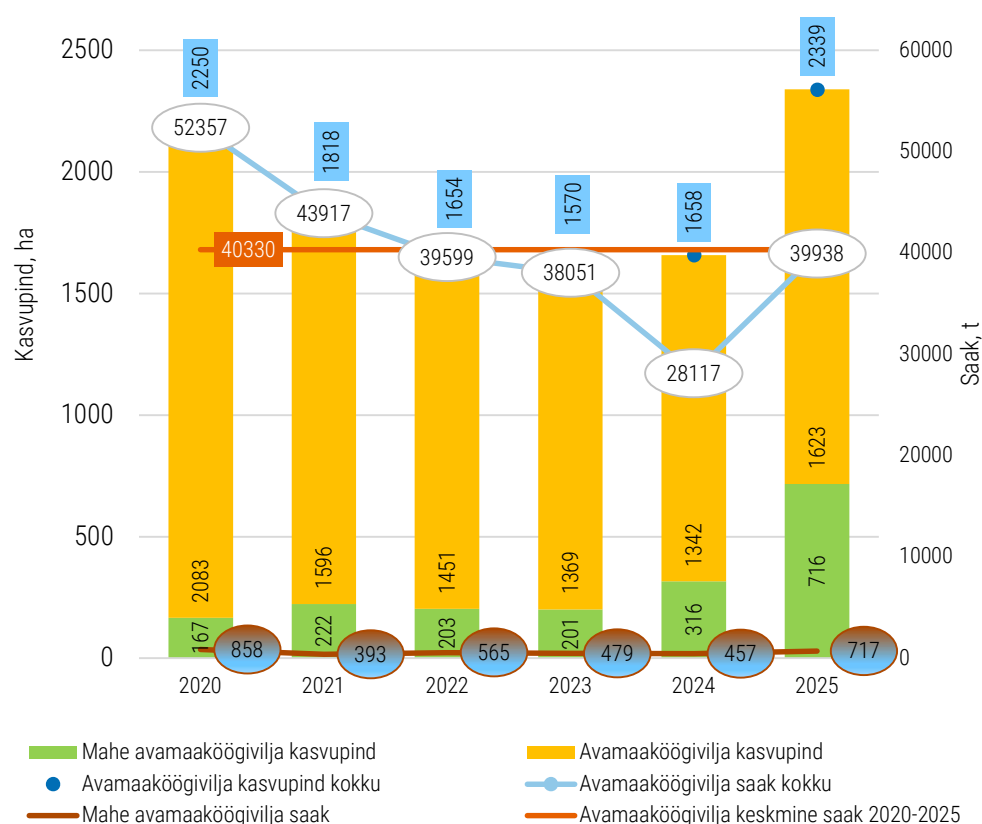
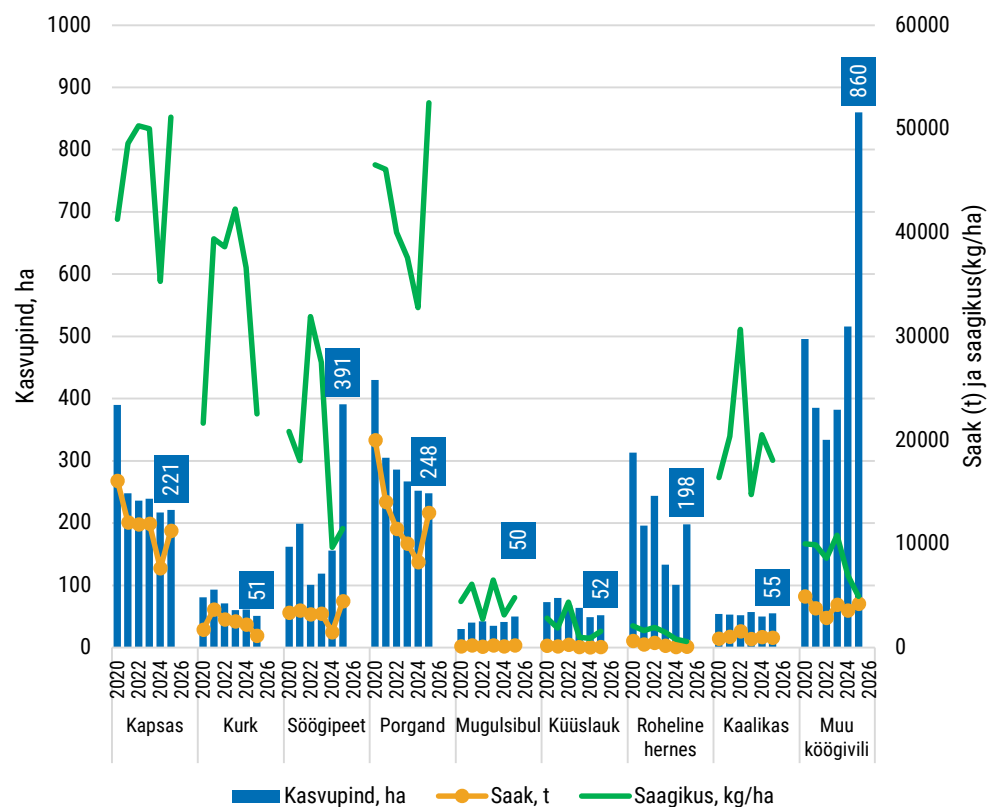
Allikas: PRIA, SA

Avamaaköögiljakasvatuse ettevõtjad ja nende maakasutus

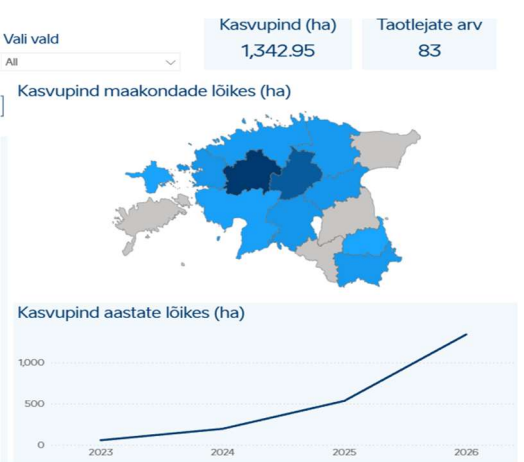

Avamaaköögilja kasvupind ja kogusaak 2020-2025

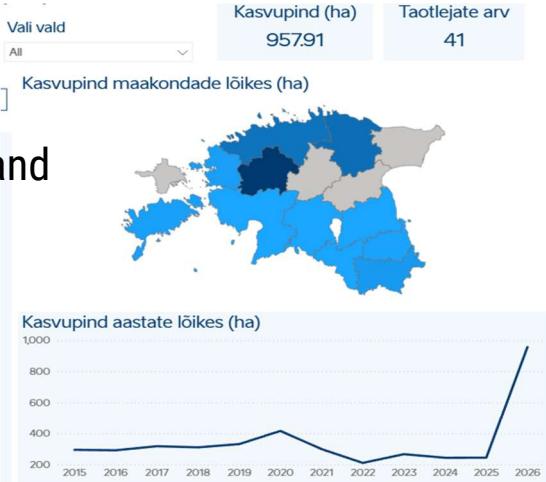

Naeris, porgand, söögipeet ja kõrvits!

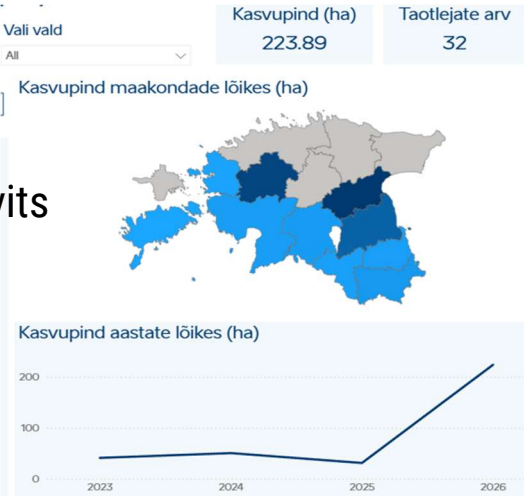
naeris

porgand

kõrvits

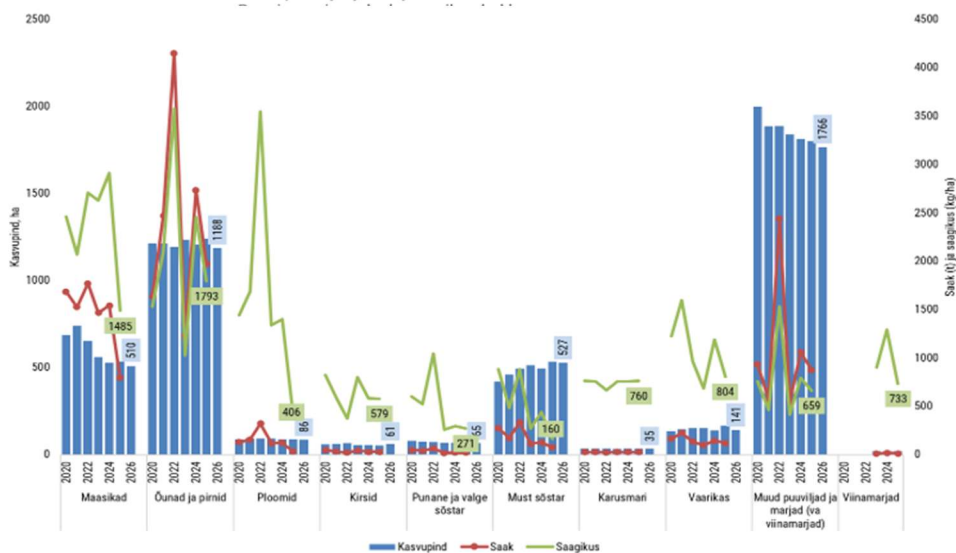
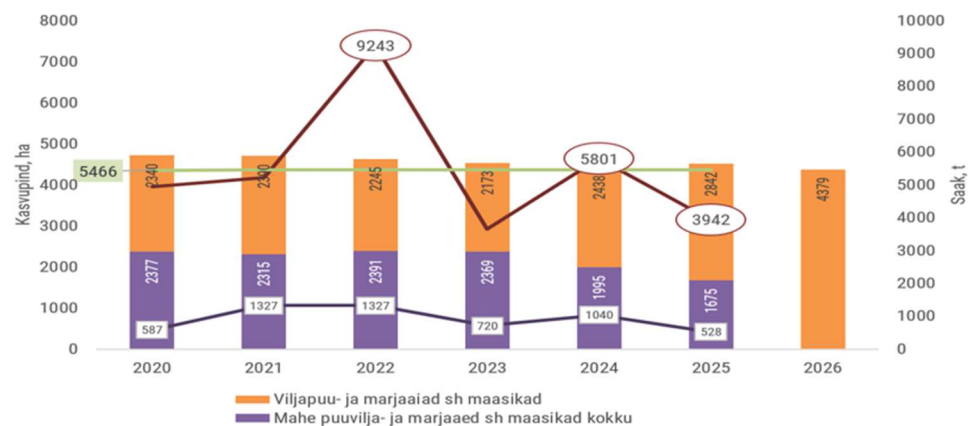

söögipeet

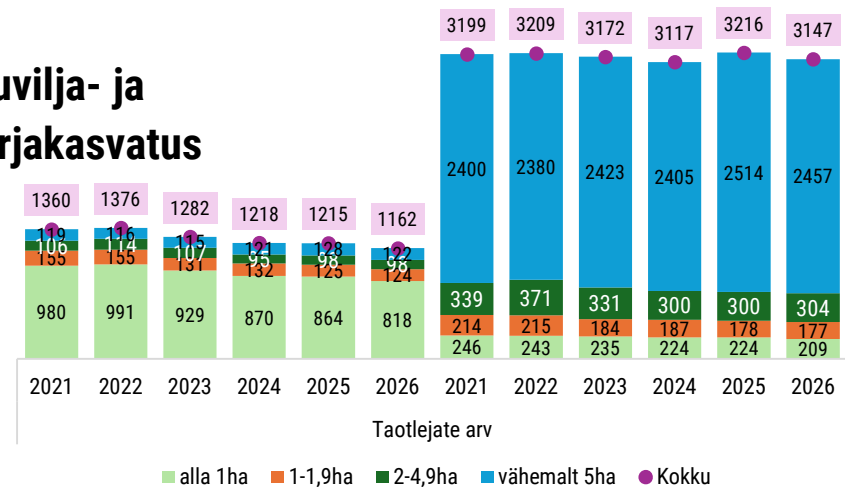

	Kasvupinna muutus		Taotlejate arvu muutus	
	2025 vs 2024	2026 vs 2025	2025 vs 2024	2026 vs 2025
naeris	341	808	35	30
porgand	1	714	2	16
kõrvits	-19	193	-1	14
söögipeet	208	341	28	26

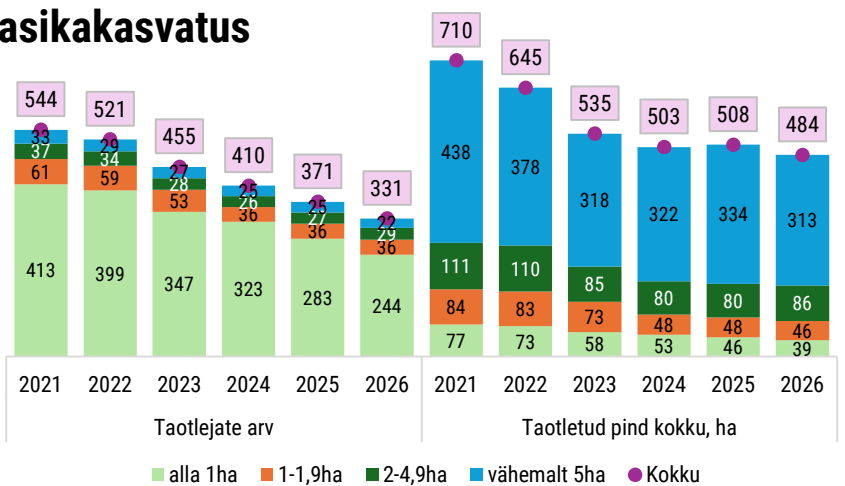
Puuvilja- ja marjakasvatus

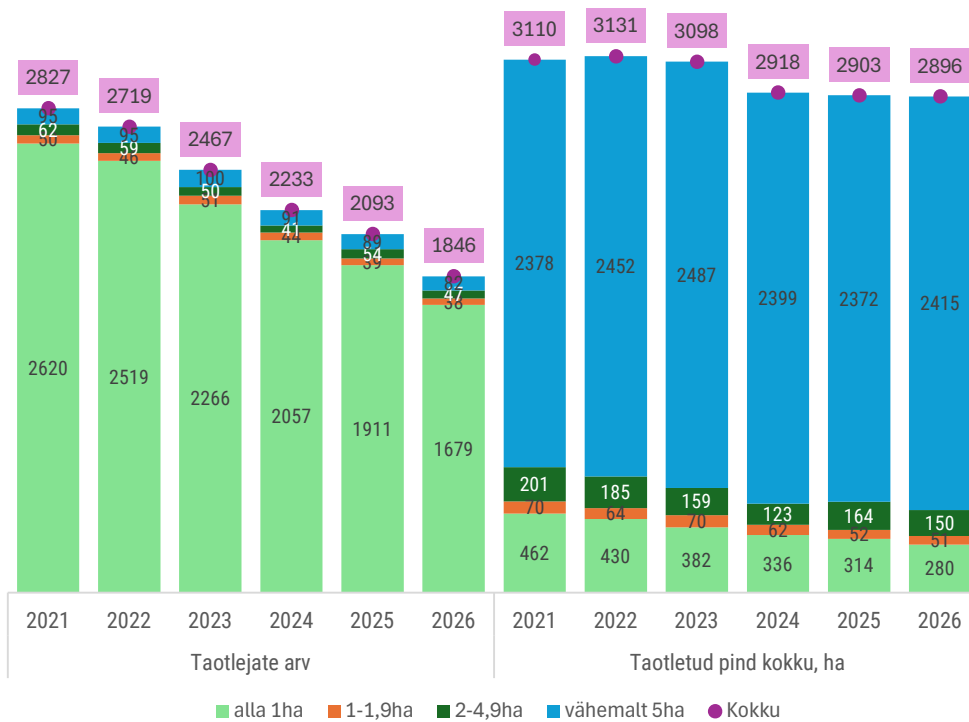
Puuvilja- ja marjakasvatus

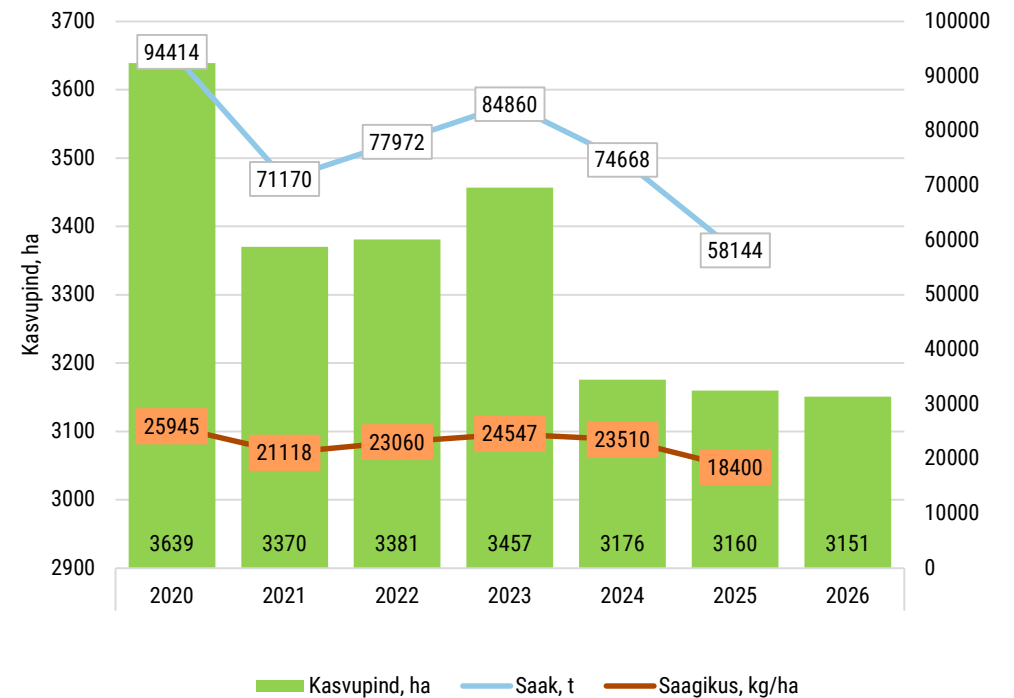
Maasikakasvatus

Kartulikasvatus

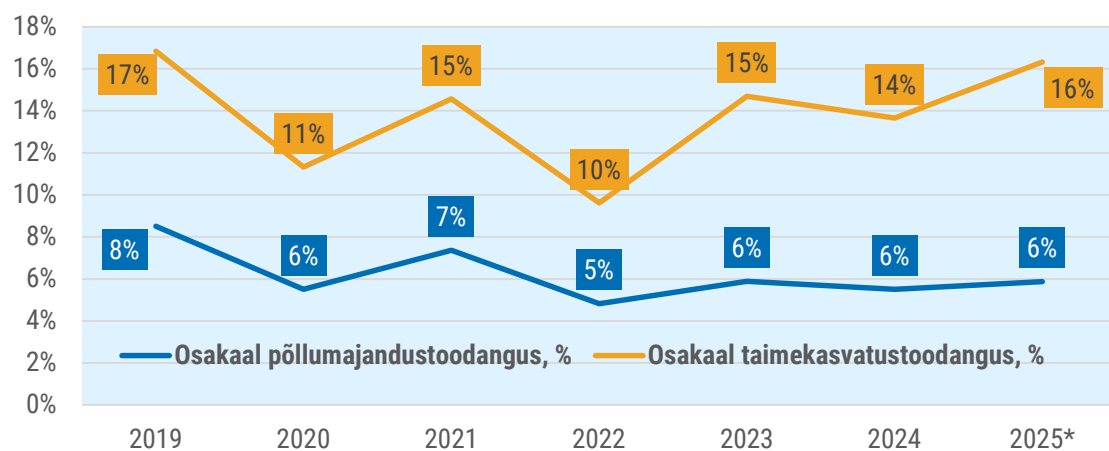
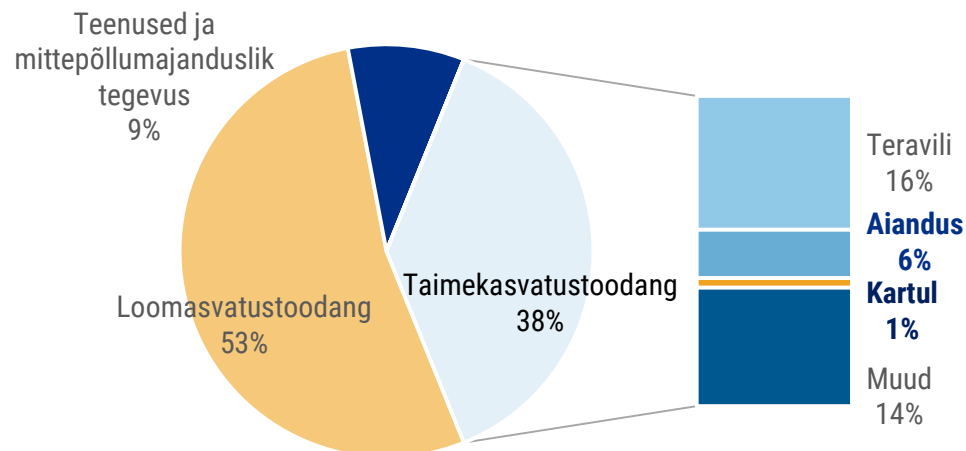
2025 sai tunnustuse tootjaorganisatsioon TÜ Eestimaa Kartul

Allikas: PRIA, SA

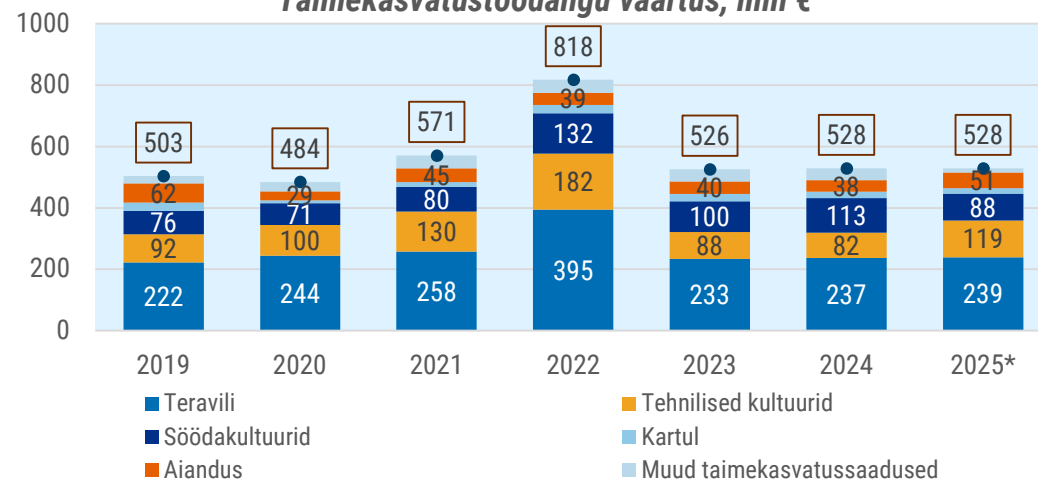
Aianduse toodangu väärtus ja struktuur

Põllumajandustoodangu väärtuse jaotus 2025.aastal*

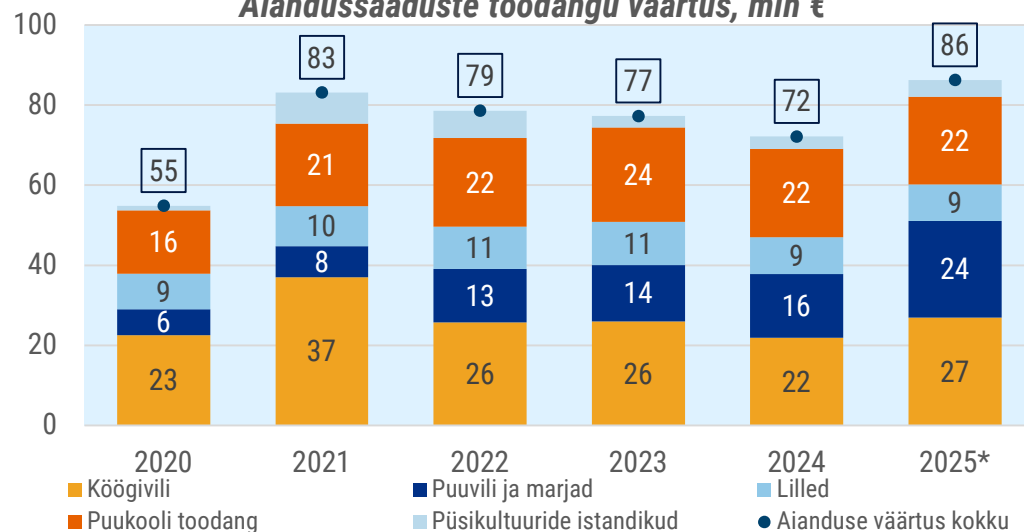

*esialgsed andmed

Taimekasvatustoodangu väärtus, mln €

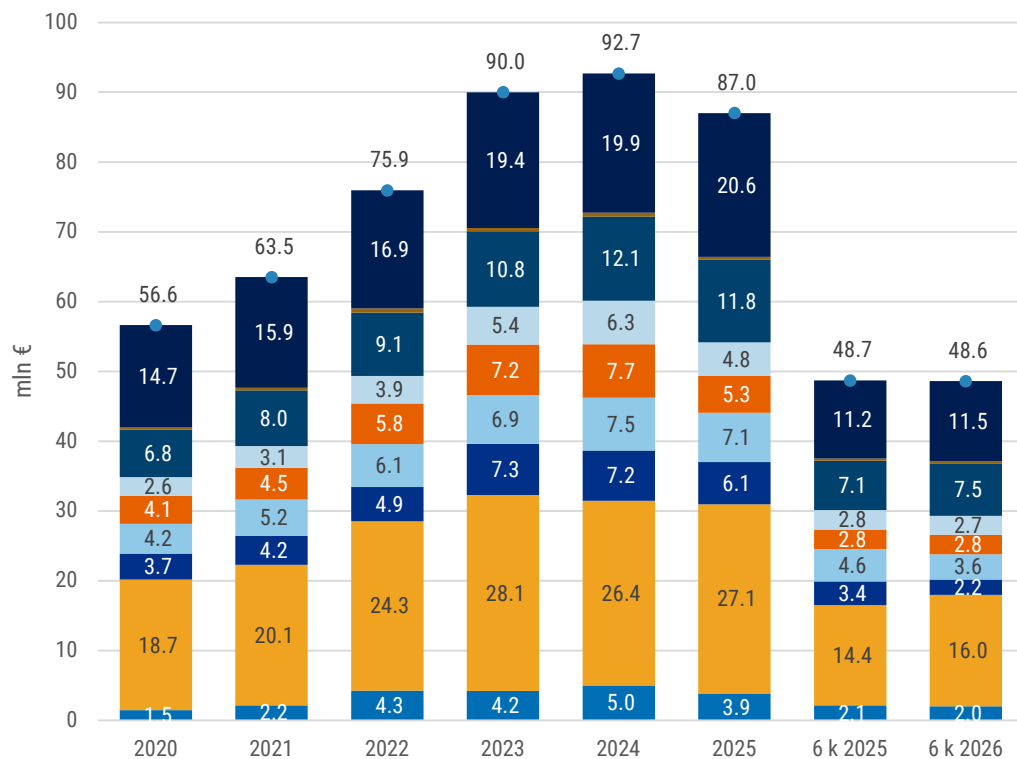
Aiandussaaduste toodangu väärtus, mln €

Allikas: Statistikaamet

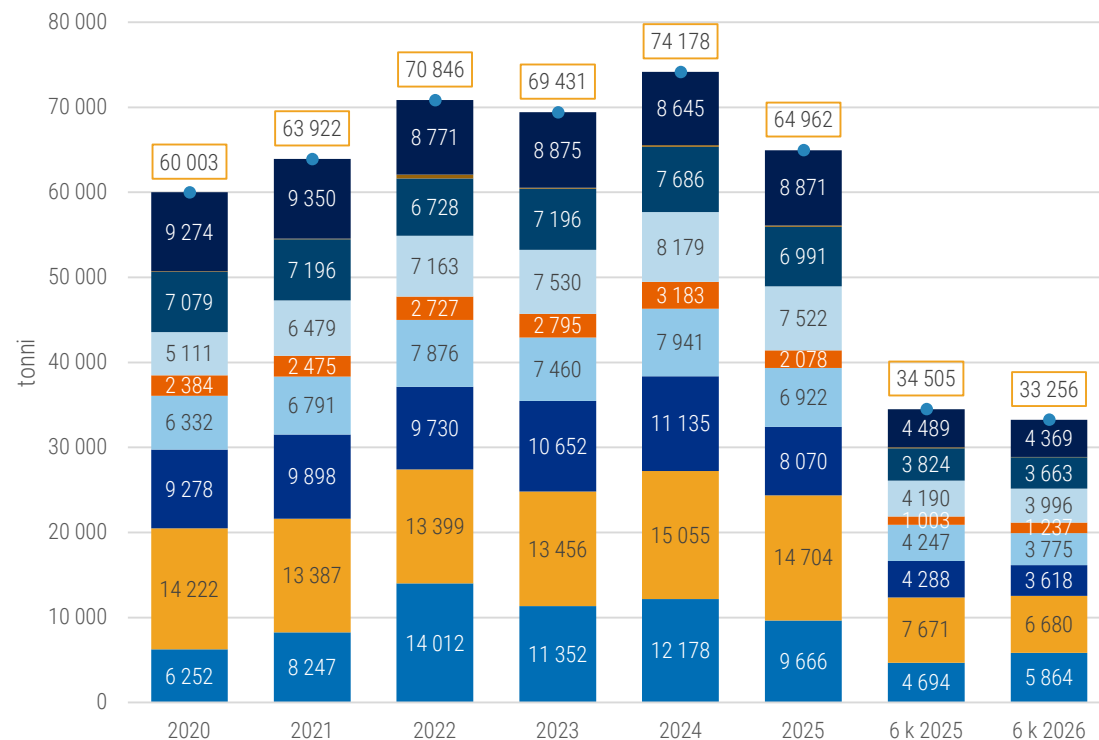
Köögivilja ja kartuli import

Väärtus, mln €

- Kartulid
- Sibulad, šalotid, küüslaugud, jm sibulköögiviljad
- Aedsalat (Lactuca sativa) ja sigur (Cichorium spp.)
- Kurgid ja kornišoniid
- Muud köögiviljad
- Tomatid
- Kapsas
- Porgand, naeris, söögipeet
- Kaunviljad
- Kokku

Kogus, tonni

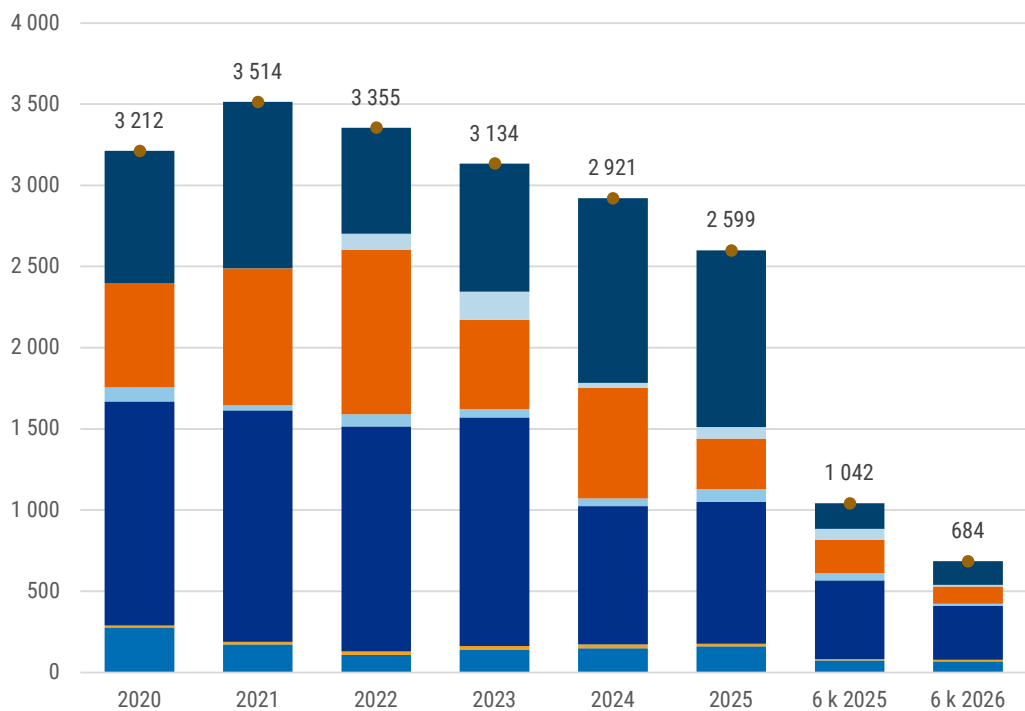

- Kartulid
- Sibulad, šalotid, küüslaugud, jm sibulköögiviljad
- Aedsalat (Lactuca sativa) ja sigur (Cichorium spp.)
- Kurgid ja kornišoniid
- Muud köögiviljad
- Tomatid
- Kapsas
- Porgand, naeris, söögipeet
- Kaunviljad
- Kokku

Allikas: Statistikaamet

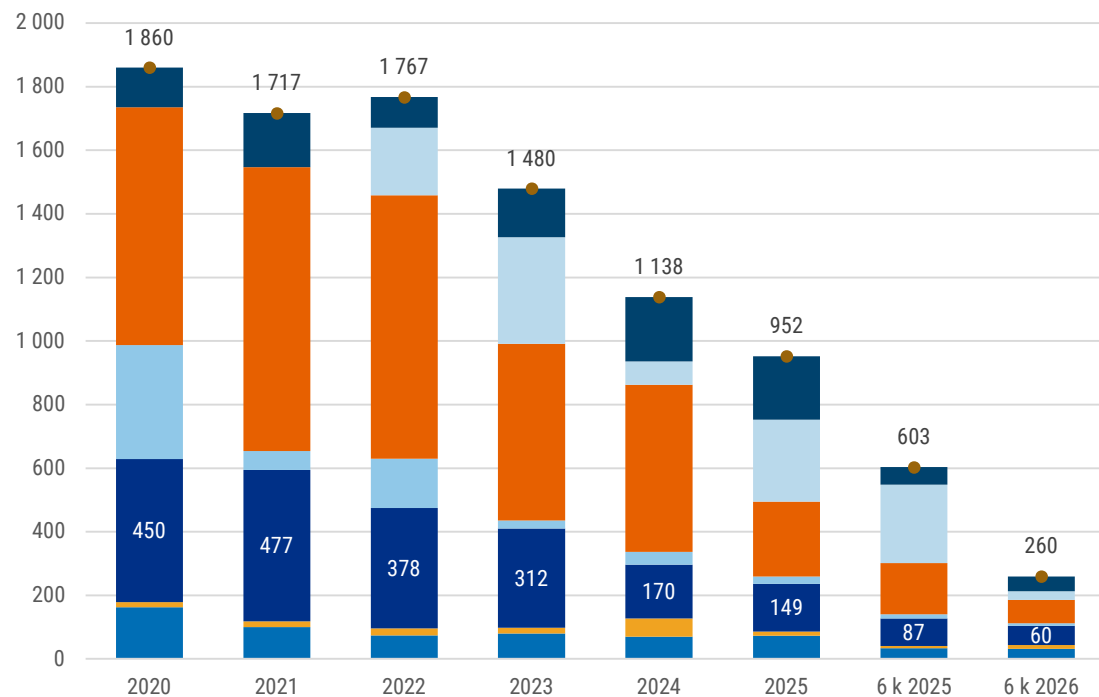
Värske köögivilja eksport

Väärtus, tuhat €

■ Sibulad, šalotid, küüslaugud, jm sibulköögiviljad
 ■ Aedsalat (Lactuca sativa) ja sigur (Cichorium spp.)
 ■ Kurgid ja kornišoniid
 ■ Muud köögiviljad
 ■ Kapsas
 ■ Porgand, naeris, söögipeet
 ■ Kaunviljad
 ● Kokku, tuhat €

Kogus, tonni

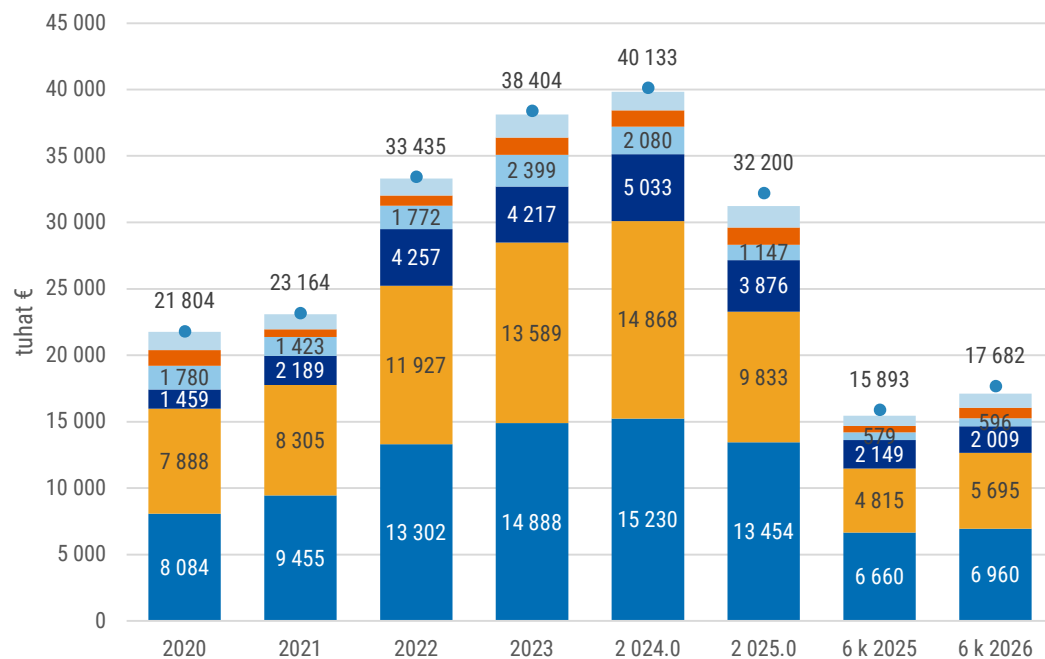

■ Sibulad, šalotid, küüslaugud, jm sibulköögiviljad
 ■ Aedsalat (Lactuca sativa) ja sigur (Cichorium spp.)
 ■ Kurgid ja kornišoniid
 ■ Muud köögiviljad
 ■ Kapsas
 ■ Porgand, naeris, söögipeet
 ■ Kaunviljad
 ● Kokku, t

Allikas: Statistikaamet

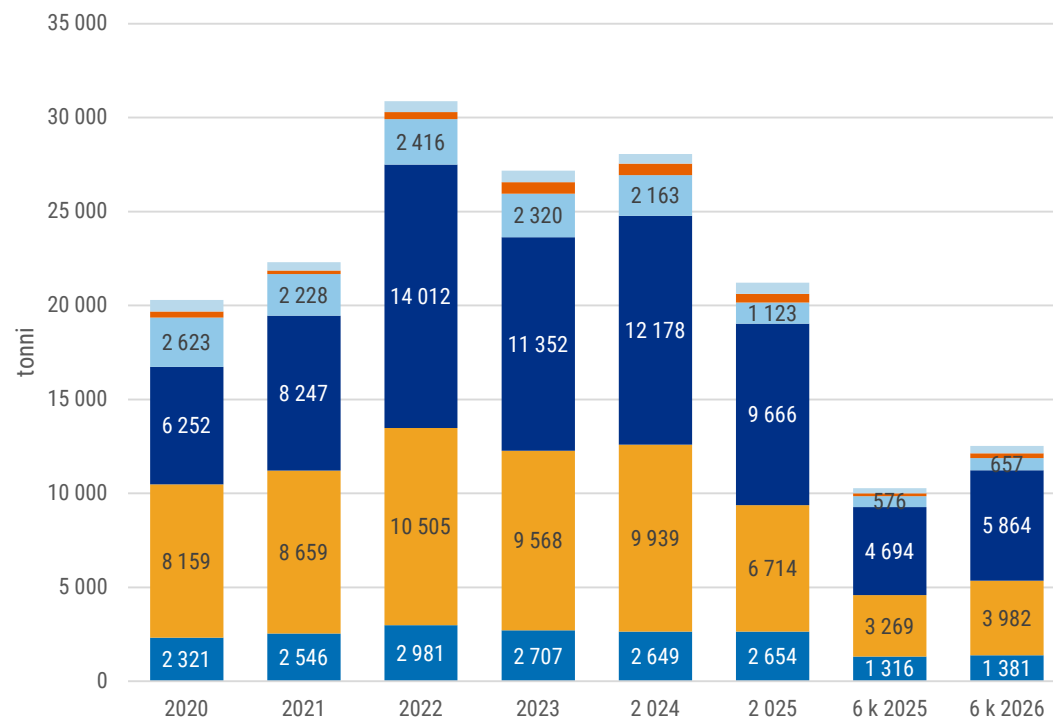
Kartuli import

Väärtus, tuhat €

- Kartulid jahu või helvestena, graanulitena
- Kartulid, toiduks valmistatud või konserveeritud, külmutamata
- Kartulitärklis
- Värske või jahutatud kartul
- Külmutatud kartulid, toiduks valmistatud
- Kartulid õhukeste viiludena, sobivad kohe tarbimiseks
- Kokku

Kogus, tonni

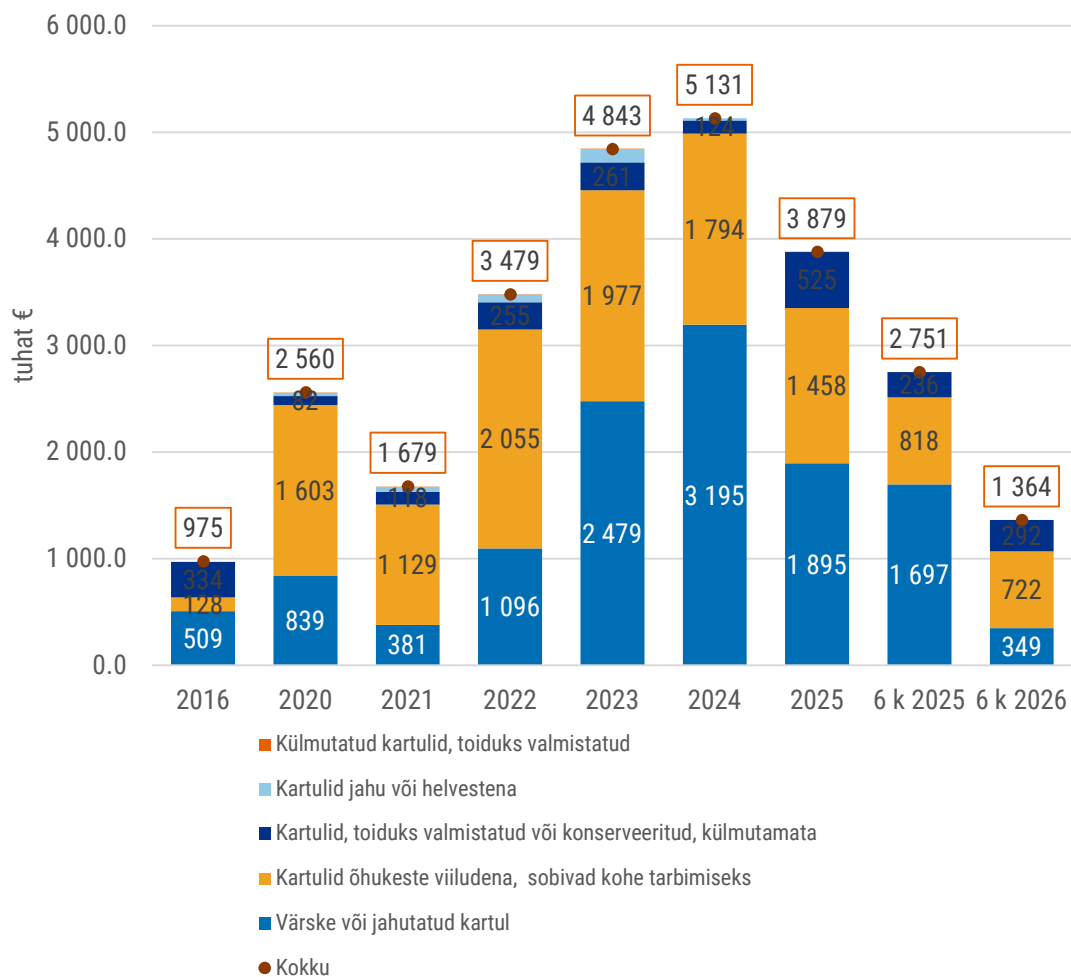

- Kartulid jahu või helvestena, graanulitena
- Kartulid, toiduks valmistatud või konserveeritud, külmutamata
- Kartulitärklis
- Värske või jahutatud kartul
- Külmutatud kartulid, toiduks valmistatud
- Kartulid õhukeste viiludena, sobivad kohe tarbimiseks

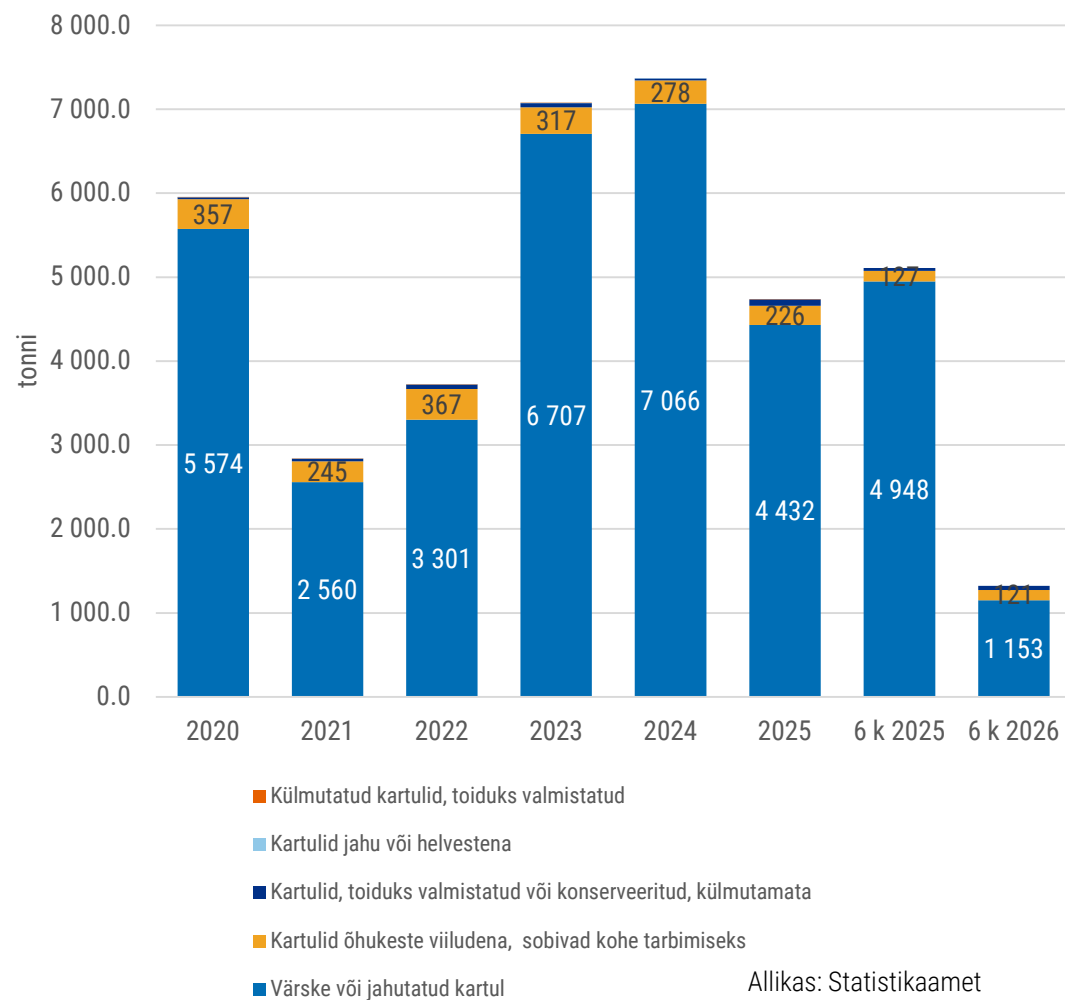
Allikas: Statistikaamet

Kartuli eksport

EE ekspordi väärtus, tuhat €

EE ekspordi kogus, tonni

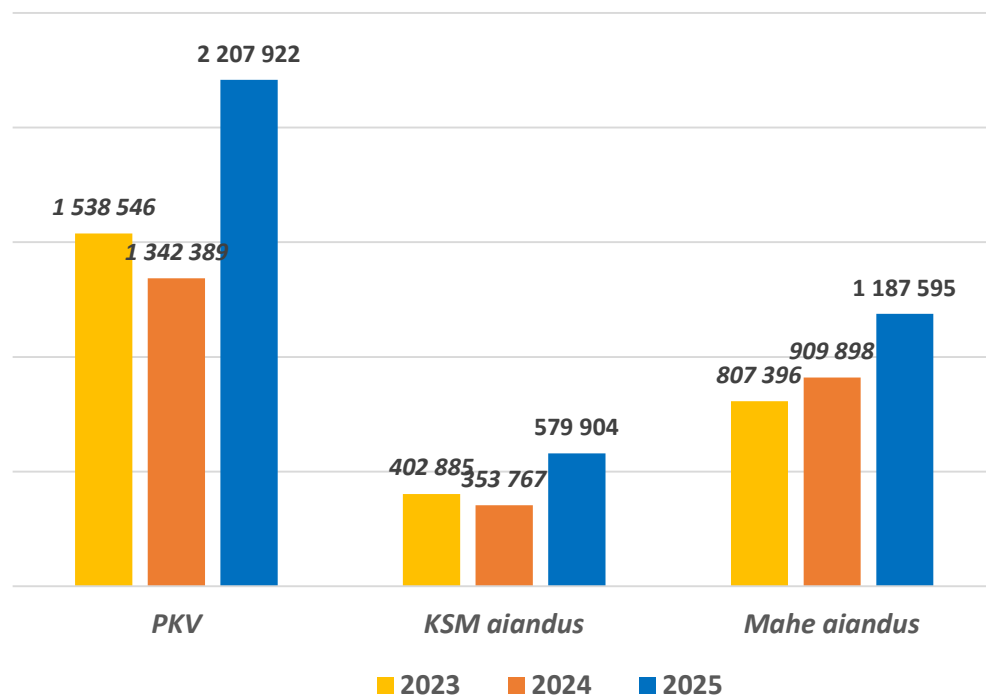
Allikas: Statistikaamet

Poliitika, prioriteedid ja perspektiivid

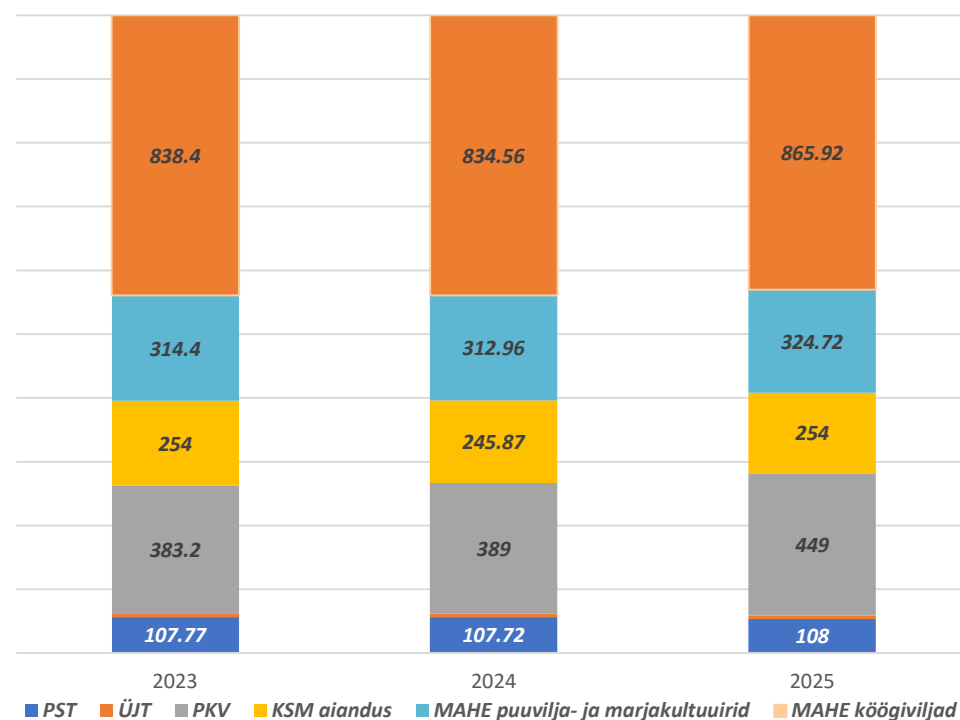

Riigi tugi väljakutsete lahendamisel

Aiandusele määratud toetuste summad aastatel 2023-2025

Sekkumiste ühikumäärad, euro/ ha

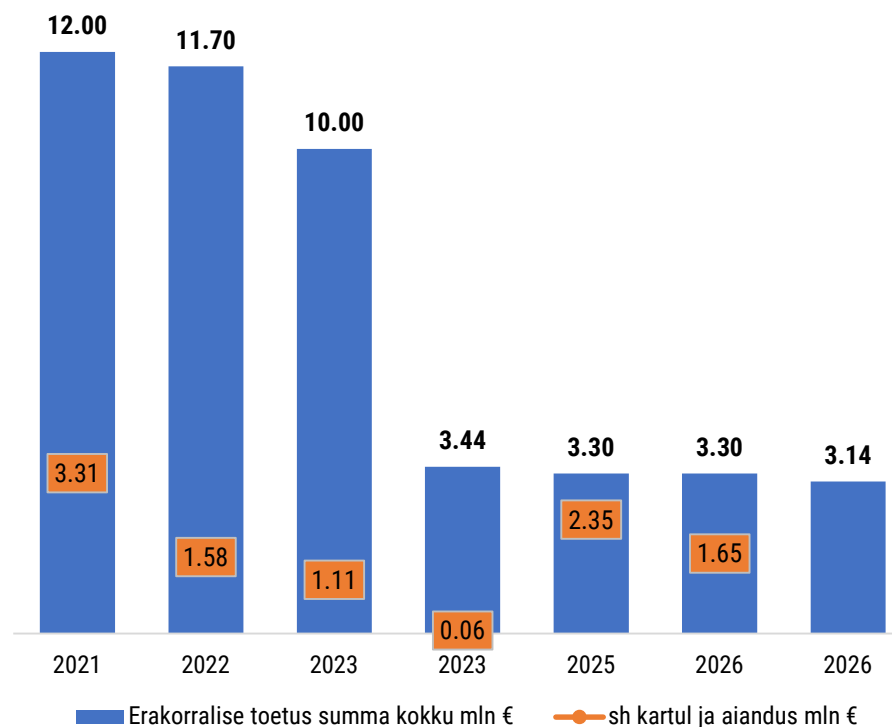

Riigi tugi väljakutsete lahendamisel

Investeeringutoetused

- **Sekkumises KK1 „Perioodi 2023–2027 põllumajandusettevõtja keskkonna- ja kliimapoliitika eesmärkide saavutamise investeeringutoetus“** määrati aiandussektori ca 16,4 mln euro suurusele investeeringute mahule toetust ca 8 mln eurot.
- **Sekkumine 2.5 „Väikeste põllumajandusettevõtete arendamise investeeringutoetus“** – taotlusvoor oli juunis 2026
- **Sekkumine 3.1.1 „Ühistulised investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse“** – 10 mln eurot, mis jaguneb vastavalt tegevusele:
 - a) tulundusühistu põllumajanduslike toodete tootmise investeeringutoetus – 5 mln eurot, vastuvõtu algus juunis
 - b) tulundusühistu põllumajandustoodete töötlemise investeeringutoetus – 5 mln eurot
- **Sekkumine 7.2 „Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja soodustamine“** taotleti kokku 8,7 mln eurot ja toetust määrati ca 3,3 mln eurot, millest on makstud välja 2,4 mln eurot.

Erakorralised toetused põllumajandustootjatele 2021 - 2026

Riigiplaani ja ÜPP eesmärgid

a) Liidu kestliku jõukuse toetamine kõikides piirkondades

b) Liidu kaitsevõime ja julgeoleku toetamine kõikides piirkondades

c) Inimeste toetamine, sotsiaalse sidususe ja kaasava ühiskonnakorralduse tugevdamine

d) Liidu elukvaliteedi säilitamine

e) Demokraatia, õigusriigi kaitsmine, tugevdamine, EL väärtuste edendamine

ELi järgmise perioodi rahastamisprogrammid peavad **moodustama sidusa terviku ja toimima üheskoos**, et viia Euroopa koostöö järgmisele tasemele sellistes prioriteetsetes valdkondades nagu **konkurentsivõime, julgeolek, süsinikuheite vähendamine, kestlikkus ning majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus**.

Toetada põllumajandustootjate **õiglasemat sissetulekut ja pikaajalist konkurentsivõimet**, sh põllumajandustootjate positsiooni väärtusahelas

Aidata kaasa pikaajalisele **toiduga kindlustatusele**

Parandada **maapiirkondade** atraktiivsust ja elatustaset, tagada õiglased töötingimused ja soodustada **põlvkondade vahetust**. Parandada põllumajandustootjate valmisolekut ja võimet toime tulla **kriiside ja riskidega**. Parandada juurdepääsu **teadmistele ja innovatsioonile ning kiirendada digi- ja roheüleminekut**

Edendada vastupidavaid **kliimameetmeid**, ökosüsteemi teenuseid, tõhusat **veemajandust, bioloogilist mitmekesisust, mulda ja loodusvarasid ning loomade heaolu**

Riigiplaani rahalised parameetrid

(võivad muutuda EL läbirääkimiste käigus)

sh 546 mln €
toetustasemete
võrdsustamiseks

Euroopa Fondi eraldis Eesti riigiplaanile 2028-2034 (mld eurot)	6.526
Valdkondade ülene eraldis	3.94
Ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) sihtotstarbeline eraldis	1.59
Sisejulgeolek, piir, viisa, ränne (HOME)	0.81
Sotsiaalne kliimafond (SKF)	0.186
Lisatingimused	
14% sotsiaalseteks eesmärkideks	0.551
43% kliima- ja keskkonnanäesmärkideks	2.377
10% maapiirkondadele	0.475
4% halduskuludeks (tehniline abi, sh EK-le 0,5%)	
Esmase riigiplaani maht (sept 2026.a):	5.402
Valdkondade ülene eraldis (sh 10% maapiirkondadele)	3.292
Kogu ÜPP sihtotstarbeline eraldis (ilma halduskuludeta 4%)	1.526
Sisejulgeolek, piir, viisa, ränne (HOME)	0.583
Halduskulud (Eesti sisesed)	0.196
Jääb hilisemaks sisustamiseks (2031-2033): 15%	0.684

Põllumajandus ja toit Riigiplaanis

ÜPP sekkumised – sihtotstarbeline eraldis
(a) vähenev pindalapõhine sissetulekutoetus
(b) tootmiskohustusega seotud sissetulekutoetus
(d) looduslikust või muust piirkondlikust eripärast tingitud piirangutega alade toetus
(e) teatavatest kohustuslikest nõuetest tulenevate ebasoodsate teguritega tegelemise toetus
(f) põllumajanduse keskkonna- ja kliimameetmed
(g) väikepõllumajandustootjate toetus
(h) riskijuhtimisvahendite toetus
(i) põllumajandustootjate ja metsamaa valdajate investeringutoetus
(j) noorte põllumajandustootjate, uute põllumajandustootjate tegevuse alustamise ning väikeste põllumajandusettevõtete arendamise toetus
(k) põllumajandusettevõtete asendusteenuste toetus
(r) sekkumised teatavates sektorites (mesindus)

Eesti toidujulgeolek on tagatud – reform/investeering
Tegevus 1. Isevarustus ja terviklikud tarneahelad
Tegevus 2. Konkurentsivõime ja innovatsioon
Tegevus 3. Kriisikindlus ja tarneahelate toimepidevus
Tegevus 4. Koolikavad
Tegevus 5. Teadmiste jagamise ja innovatsiooni toetus ehk põllumajanduse innovatsiooni- ja teadmussiirde süsteem (AKIS)
Tegevus 6. Koostöö tarneahelas

Rahastus valdkondade ülesest eraldisest

Eelarve 1,526 mld € + riigi kaasfinantseering

Toidujulgeoleku reform/investeering

Eesmärk:

Tagada piisav, ohutu ja toitev toit Eesti inimestele nii tava-, kriisi- kui ka sõjaolukorras

Üldine eesmärk:

Suurendada toidusektori ettevõtete **kestlikkust**, sh **konkurentsivõimet** ja **ekspordivõimekust** läbi **teadmiste**, **investeeringute** ja **innovatiivsete lahenduste**, maandades erinevaid riske ja tõstes seeläbi toidu varustuskindlust

Väljakutsed:

- Eesti toidujulgeolek sõltub impordist
- Madal toidusektori konkurentsivõime ja kriisiolukorras vastupanuvõime
- Toidusektori kestlikkuse tagamine
- Toidusektori teadmised, innovatsioon, digitaliseerimine, automatiseerimine
- Toiduohutuse tagamine kogu toidusüsteemis

Toidujulgeoleku tagamise investeeringuvajadus on suur

...

Isevarustus ja
terviklikud
tarneahelad

Konkurentsivõime
ja innovatsioon

Kriisikindlus ja
tarneahela
toimepidevus

- Põllumajanduses tootlikud investeeringud uude tehnoloogiasse isevarustatuse ja konkurentsivõime tõstmiseks, sh
 - Loomakasvatustes uued loomade heaolunõuetele vastavad põhikarja ja nuumafarmid
 - Aianduses katmik- ja tunneltehnoloogia
 - Taudipuhangute ennetamiseks bioohutusse
- Põllumajandustoorme töötlemis- ja väärimisvõimekuse suurendamine
- Kõrvalsaaduste väärimine söötadeks, kompostiks, väetisteks, materjalideks, biogaasiks
- Uus tehnoloogia, digitaliseerimine, automatiseerimine
- Ilmastikuriskide maandamiseks investeeringud maaparandussüsteemidesse
- Energiavarustuskindlusesse, küberturvalisusesse
- Tootmissisendite ja valmistoodangu hoiu- ja säilitamistingimustesse, sh külmaahelasse

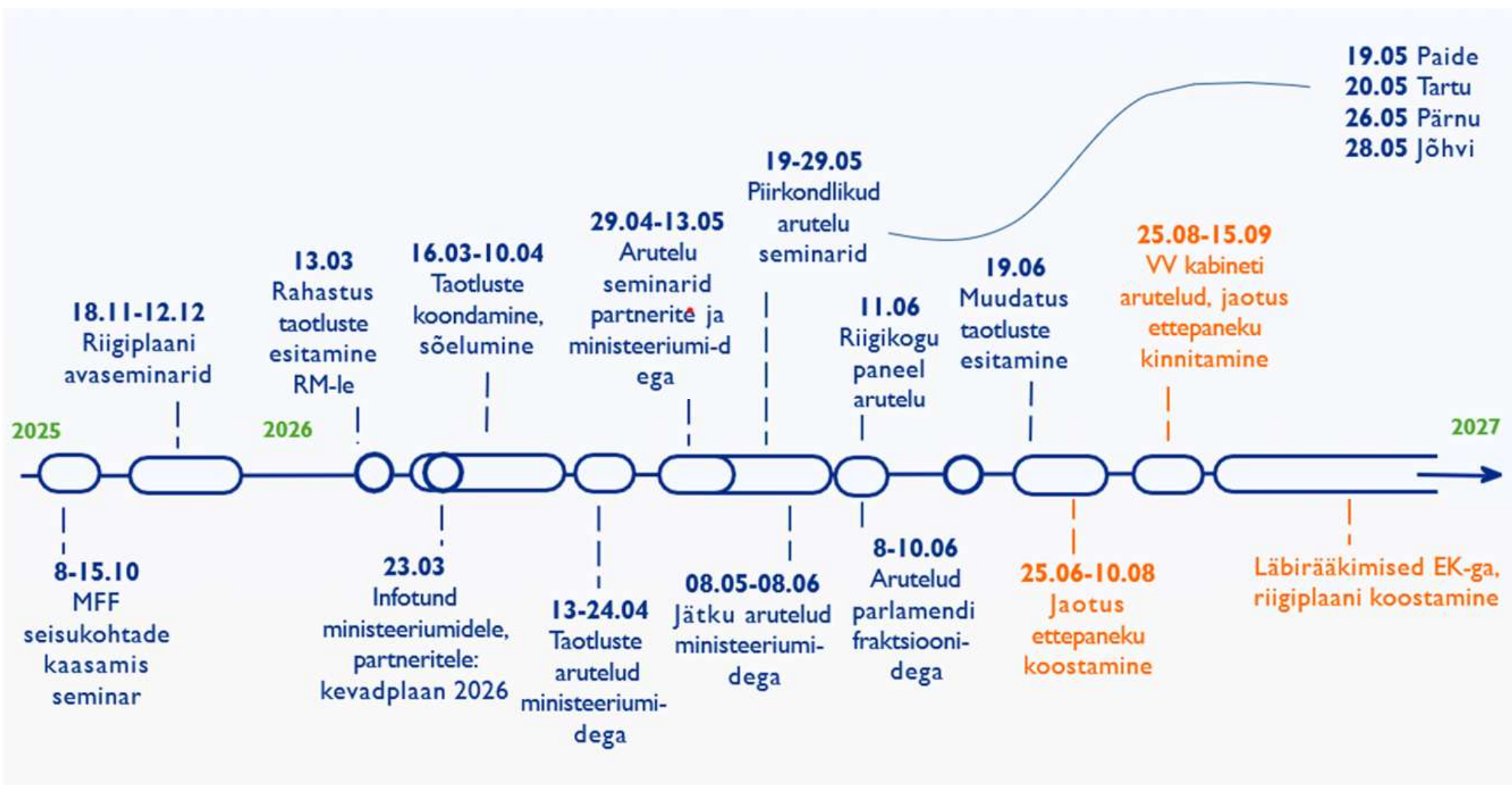
ÜPP eraldise sisustamine läbi kaasamise

- **Fookusgrupp**

- Põllumajandusettevõtte vastutustundliku majandamise kaitsetavade töögrupp
- Ohustatud tõugude töögrupp - hobused, Kihnu maalammas, Eesti maakari, Eesti vutt
- Loomade tervise ja heaolu töögrupp
- Veemeetmete töögrupp
- Seotud toetuste (pindalapõhised ja loomapõhised) töögrupp
- Mulla ja kliima meetmete töögrupp
- Pärandniidu hooldamise toetuse töögrupp
- Elurikkuse meetmete töögrupp
- Mesinduse töögrupp
- Mahepõllumajanduse töögrupp
- Põlvkondade vahetuse töögrupp

- **Kaasatud organisatsioonid:**

- PRIA, METK, KEA, PTA, KLIM
- EPKK
- ETKL
- Aiandusliit
- ELF
- EMÜ Polli, EMÜ Rõhu
- Eesti Lihaveisekasvatajate selts
- Kevili
- Eesti Noortalunikud
- Eesti Lamba- ja kitsekasvatajate Liit
- Maheklubi
- Eesti Mesinduskogu

Aiandussektori fookused

- Ettevõtete konkurentsivõime – sissetulekute stabiilsus ja riskijuhtimine – ilmastikul suur mõju
- Investeeringud - uued tootmispraktikad/tehnoloogiad
- Teadus-arendustegevus ja innovatsioon
- Koostöö - turujõu tugevdamine, lühike tarneahel (koostöö HORECAga), kestlikud riigihanked (kvaliteedikavad!)
- Tarbija teadlikkuse kasvatamine - kooli PKV, Eesti toidu kuu, toidupiirkond, peakokad kooli!

Toidujulgeolek algab põllult ja sõltub ettevõtete konkurentsivõimest ja kohalike toodete tarbimisest!

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Aitäh!

Ettekanne valmis koostöös:

REM: Renata Tsaturjan, Marje Ree, Ragni Koitmaa, Kai Kruusamäe

